

PEŞƏ TƏHSİLİNİN İDMAN UĞURLARI

Sevinc Məmmədova,

“Peşə təhsili və insan kapitalı” jurnalının əməkdaşı
E-mail: sevinc məmmədova ilahe2002beshirli@mail.ru

Bü gün Azərbaycan gəncliyi həyatın bütün sahələrində – siyasi, iqtisadi, humanitar, sosial tədbirlərin həyata keçirilməsində dinamik fəaliyyəti ilə seçilir. Gənclər üçün yaradılan geniş imkanlar onları cəmiyyətin avanqard qüvvəsinə çevirib. Ötən illərlə müqayisədə yeni nəslin beynəlxalq aləmə integrasiyasında ciddi dönüş yaranıb. Bu inkişaf dövlətimizin gənclərə göstərdiyi diqqət və qayğısının nəticəsidir. Azərbaycanda fiziki tərbiyəyə və idmana həmişə böyük əhəmiyyət verən unudulmaz ümummilli lider Heydər Əliyevin sayəsində bu sahənin inkişafı optimallaşdırılmış, millətin sağlamlığı ölkənin gələcəyini müəyyən edən vacib amil kimi nəzərdən keçirilmişdir. Hazırda İlham Əliyevin bu siyasi kursu uğurla davam etdirməsi əcnəblərə əsaslanan milli dövlət quruculuğunun inkişafını göstərir, çünki dövlətin inkişafı nəinki onun iqtisadi nailiyyətləri, eləcə də millətin mənəvi və fiziki sağlamlığı ilə müəyyən olunur.

Son vaxtlar gənclərin idman yarışlarında, müsabiqə və festivallarda ölkəmizi layiqincə təmsil etdiklərinin şahidi oluruq. İdmançılarımız beynəlxalq yarışlarda uğurlar qazanaraq dövlət bayrağımızı ucaldır, himnimizi səsləndirirlər ki, məhz bu uğurların sayəsində Azərbaycan artıq dünyada idman ölkəsi kimi tanınır. Müasir yeni-yetmələri peşəyə yönəldərkən onları idmana necə istiqamətləndirmək olar? Ümumiyyətlə, idmanı peşə hesab etmək olarmı?. Bu suallara cavab almaq məqsədi ilə respublikamızın bir neçə peşə lisey və məktəblərində gənclərin sağlam həyat tərzinə istiqamətləndirilməsi, fiziki inkişaflarının təmin edilməsi üçün şəraitin yaradılması, idmanın müxtəlif növlərinin fəaliyyətinin səmərəli qurulmasını nəzərə alaraq, müasir gənclərin

idmana münasibəti və qalib idmançılarımızın fəaliyyəti ilə maraqlandıq. Onlardan bir neçəsi bu günlərdə redaksiyamızın qonağı oldu.

3 nömrəli Sumqayıt Peşə Liseyində fiziki tərbiyə dərslərini yüksək səviyyədə təşkil etmək məqsədi ilə müasir texnologiyalara cavab verən idman zalı və maddi-texniki baza yaradılmışdır. Liseyin ixtisas fənn müəllimi Nazim Harunov yaradılmış şəraitdən istifadə edərək şagirdlərinə bu fənni layiqincə sevdirməyi bacarıb. “Dərzi” ixtisası üzrə III kursda təhsil alan **Gültac Məmmədliyəva** idman uğurlarını, məhz bunların nəticəsində əldə edib. O, əvvəl məktəbdənkənar müəssisədə Zaur Rəcəblinin təşkil etdiyi məşqlərdə idmanla məşğul olduğundan liseydə də bu fəaliyyətini uğurla davam etdirib. Ölkədə keçirilən müxtəlif yarışlarda qalib olaraq növbəti

uğura imza atıb. Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində gənclər arasında keçirilən “Avropa kuboku” yarışının qalibi olmuş, 1 qızıl, 3 gümüş və 2 bürünc medal qazanmışdır. Xüsusilə idmanın iki növü üzrə (cüdo və futbol) məharət göstərərək sərbəst güləşdə şəhərlərarası turnirin qalibi olub və idman ustası adına layiq görülüb. Hazırda cüdo üzrə Azərbaycanın yığma koman-

dasının üzvüdür. O, 12-13 iyun tarixlərində 23 yaşadək qızlar arasında cüdo üzrə Azərbaycan birinciliyində şəhər yığma komandasının tərkibində iştirak edərək təmsil etdiyi komandaya I yeri qazandırır.

5 nömrəli Bakı Peşə Liseyinin “kompüter operatoru” ixtisası üzrə təhsil alan III kursun şagirdi **Ruslan Əliyev** idman hazırlığına 7 yaşında olarkən Rusiya Federasiyasının paytaxtı Moskva şəhərində başlayıb. 2007-ci ildə Uşaq-İdman Məktəbində taekvando idman növü üzrə dərslərdə iştirak edərək həm futbol, həm də kikkoksda məşğul olub. Hələ orta məktəbdə oxuyarkən kikkoks üzrə yarışlara qatılıb. Orta məktəbi bitirdikdən sonra yaşadığı şəhərdə menecment ixtisası üzrə kolleci bitirib. 2015-ci ildə ailəsi ilə birlikdə Bakı şəhərinə köçən Ruslan əməkdar məşqçi Rəhim Allahverdiyevin rəhbərliyi ilə fəaliyyətini davam etdirib. Hazırda təhsil aldığı liseydə fiziki tərbiyə müəllimi Həsən Həsənovun apardığı dərslərdə idmanın digər növlərinə – futbol, voleybol, şahmat, şaşki və s. maraq göstərir. Qeyri-adi bacarığı ilə seçilən gənc həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq yarışlarda fəal iştirak edib. 19 yaşının olmasına baxmayaraq, 13 ildir ki, idman sahəsində böyük uğurların sahibi olub. 2016-cı ildə beynəlxalq yarışlarda Azərbaycanın təmsilçisi kimi “Rusiya kuboku”, “Rusiya çempionatı”, dörd dəfə “Moskva çempionu”, “İkiqat dünya kuboku” sahibi, “Avropa mükafatçısı” adını qazanaraq beynəlxalq arenalarda Azərbaycan bayrağını zirvələrə qaldırıb. 2017-ci ildə CPRO təşkilatının dəstəyi ilə Moskva şəhəri və Gürcüstanda keçirilən yoldaşlıq görüşündə qalib gəlir və peşəkar idmançı kimi tanınır. Açıq yarışlarda 2 dəfə erməni idmançısı ilə qarşılaşaraq ona qalib gəlib. Nəhayət, Ruslan Əliyev 2018-ci il mayın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun Olimpiya İdman Kompleksində ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 95-ci ildönümünə həsr olunmuş kikkoksinq üzrə “Azərbaycan Kəməri” uğrunda peşəkarlar arasında keçirilən turnirdə 63,5 çəki dərəcəsinə azərbaycanlı rəqibini məğlub edərək reyting döyüşünün qalibi olub.

Gənc və perspektivli kikkoksçu özünü idman sahəsində tapdığına görə çox qürurlu, həyata olan baxışı daha fərqlidir. Söhbət zamanı həyatın

müəyyən sahələrində peşə seçiminə necə nail olmağı, uğuru hansı yolla qazanmağı söylədiyi ifadələrdə özünəinamı birmənalı şəkildə belə əks etdirir: “Qarşısına məqsəd qoyan hər bir kəs öz işinə uğurla nail olar və qalib gələr”. Mütləq etməyi, idmana aid kitabları oxumağı daha çox sevən Ruslan özünü gələcəkdə top-kikkoksçu kimi tanınmasını, eyni zamanda, idmanın bu sahəsində Azərbaycanda məşhur Zabit Səmədov, Alim Nəbiyev kimi idmançıların ölkəmizə gətirdiyi qələbələrin davamçısı kimi görmək istəyindədir.

Həmin peşə liseyinin “ofisiant, barmen, bufetçi” ixtisası üzrə təhsil alan II kurs şagirdi **Surət Qarayev** idman məşqlərinə Vüqar Ağalarovun rəhbərliyi ilə 2007-ci ildən başlayıb. O, 5 il idmanın karate, 3 il isə kikkoks növü ilə məşğul olub. Respublika üzrə keçirilən karate yarışlarında 56 çəki dərəcəsinə ikinci yeri, 60 çəki dərəcəsinə birinci yeri, 69 çəki dərəcəsinə yenə birinci yeri qazanıb. Bu nəticələrdən sonra valideynlərinin məsləhəti ilə kikkoks üzrə məşqlərə hazırlaşır və formalaşdıqdan sonra beynəlxalq yarışların iştirakçısına çevrilib. 2013-cü ildə Gürcüstanda keçirilən yarışlarda gürcüstanlı döyüşçüyə qalib gələrək birinci yerə, kabardin millətindən olan döyüşçü ilə ikinci yerə, yenə də gürcüstanlı ilə yarışaraq birinci yerə çıxıb. Surət 2016-cı ildən etibarən olimpiyanın əsas növü olan boksla məşğul olmağa başlayıb. Həmin ildən respublika üzrə keçirilən boks yarışlarında III yerə çıxaraq milli yığma komandasının heyətinə düşüb. 2016-cı ilin sonunda peşəkarlar arasında “Dünya kuboku” çempionatında iranlı rəqibini nakaut edərək, yarışın çempionu olub. 2017-ci ildə “Azərbaycan çempionatı”nın çempionu olaraq milli yığma komandasının bir nömrəli üzvü olub. Bu əzmkarlığı ilə sonrakı qələbələrini də yarışlara qatılaraq əldə edib.

Bolqarıstanın Sofiya şəhərində 34 ölkənin yer aldığı “A” kateqoriyalı Avropa çempionatına lisenziya turnirində III yerə çıxıb. Ondan iki ay sonra iyun ayında Gürcüstanın Kutaisi şəhərində keçirilən beynəlxalq turnirdə II yerə, iki ay sonra Moskva şəhərində keçirilən beynəlxalq turnirdə isə I yerə sahib olub. Bu yarışda yarımfinalda olan rəqibi erməni əsilli rus idmançısına qalib gələrək I yerə çıxıb. 2017-ci ildə Türkiyənin Antalya şəhərində keçirilən “Avropa çempionatı”nda bürünc medal qazanıb. Peşəkar idmançı bu ilin yanvarında açıq “Bakı çempionatı”nın, fevralında isə “Azərbaycan birinciliyi”nin çempionu olub. May ayının 11-də Heydər Əliyevin 95 illiyinə həsr olunmuş beynəlxalq turnirdə boks üzrə peşəkarlar arasında keçirilən turnirdə çempion adını qazanmışdır.

16 nömrəli Bakı Peşə Liseyinin II kurs şagirdi **Ədalət Sayılov** “motorçu-maşinist” ixtisası üzrə təhsil alır. İdmana birinci sinifdən həvəs göstərərək əvvəl güləş, yeddinci sinifdən isə artıq boks üzrə məşqlərə başlayıb. Ümumi təhsil məktəbində oxuyarkən məktəblilər arasında

keçirilən yarışlarda iştirak edib. 2016-cı ildə Əlipaşa Bağirovun təşkil etdiyi boks məşqlərinə qatılıb. Həmin ildən də ölkədaxili yarışların iştirakçısı olaraq uğurlar əldə edib. Ədalət liseydə təhsil aldığı illər ərzində də mütəmadi olaraq keçirilən yarışlarda çempion adını qazanıb. 2016-cı ildə Bakıda 10 nəfər arasında 70 çəki dərəcəsində keçirilən boks turnirində I yerə çıxıb. 2017-ci ilin martında “Respublika çempionatı”nın birinciliyində finala çıxsada, III yerlə kifayətlənir. 2017-ci ilin fevralında Astara rayonunda gənclər arasında 66 çəki dərəcəsi ilə keçirilən yarışda və həmin ilin aprel ayındakı yarışlarda da I yerin qalibi olub. Söhbət zamanı 43 il bu sahədə çalışan fənn müəllimi Vəqif Əliyev Ədalətin gələcək idman karyerası haqqında yüksək fikirdə olduğunu bildirdi: “İdman qabiliyyətinə malik olsa da mükəmməl məşqçiyə ehtiyacı vardır”.

2012-ci ildə idmandan bəhs edən “Olimpə doğru” adlı jurnalda “Araz idman klubu”nun

üzvlərinin fəaliyyəti və onların qələbələri işıqlandırılmışdır. Həmin idman klubunun üzvlərindən biri Azərbaycanda karate idman növü üzrə yarışların iştirakçısı 12 yaşlı **Babək Qələmzadə** idi. O, hazırda **12 nömrəli Bakı Peşə Liseyinin** “genişprofilli dəzgahçı” ixtisası üzrə I kursda təhsil alır. 8 yaşından məşqlərə başlayaraq

müəllimi Səyavuş Bayramovdan bu idman növünün incəliklərini öyrənib. Buna baxmayaraq, əldə etdiyi qələbələri onu daha da ruhlandırır. O, 2016-cı il 22-23 aprel tarixlərində BAKU OPEN turnirində Azərbaycanda keçirilən beynəlxalq yarışlarda III yerə çıxaraq Diploma layiq görülüb. 2017-ci il dekabrın əvvəlində Sumqayıtda “Qara dəniz ölkələri” arasında keçirilən yarışın qalibi olub. 2017-ci ilin sonlarında Bakı şəhərində keçirilən Respublika çempionatında I yerə layiq görülüb. Eyni zamanda, “Heydər Əliyev” kuboku uğrunda karate-do idman növü üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikasının açıq çempionatında 16-17 yaş qrupunda 76 çəki dərəcəsində I yerə layiq görülüb. 20-22 aprel tarixlərində Türkiyənin İstanbul şəhərində karatenin “şotokan” növü üzrə keçirilən Dünya çempionatında uğurla iştirak edərək I yerə layiq görülmüş və qızıl medal qazanmışdır. Onun bu uğuru rəhbərlik tərəfindən də qiymətləndirilərək Tərifnamə ilə təltif edilmişdir. Seçdiyi peşəsini uğurla davam etdirərək 2018-ci il 4-5 may tarixlərində karate-do üzrə yarışda qalib gələrək Diploma layiq görülüb. Bu qələbələrdən sonra onun arzusu Dünya olimpiya və Avropa çempionatlarının oyunlarında iştirak etməkdir.

14 nömrəli Bakı Peşə Liseyinin şagirdlərinin də idman uğurları təqdirəlayiqdir. **Elmina Məhərrəmov** “avtomatlaşdırılmış texnologiyalar və istehsal üzrə operator” ixtisası üzrə I kurs şagirdidir. Əvvəl kikkoksda, sonra qaydasız

döyüş, hazırda isə qılıncoynatma ilə məşğul olur. 2014-cü il dekabrın 21-də Azərbaycan Qılıncoynatma Federasiyası tərəfindən bacarıq, qabiliyyət və hazırlıq səviyyəsinə görə “Gənc müşkətyor” Sertifikatına, Gənclər və İdman Nazirliyi tərəfindən 40 çəki dərəcəsinə kikkoks üzrə II yerə çıxdığına görə “Ağ canavar” Diplomuna layiq görülüb. Eyni zamanda, 8 nömrəli ixtisaslaşdırılmış olimpiya ehtiyatları Uşaq Gənclər Məktəbi tərəfindən qılıncoynatma yarışlarında 2001-2004-cü il təvəllüdlü uşaqlarla yarışda III yerə çıxaraq Diplomla təltif edilib.

“Nəzarət-ölçü və avtomatika cihazlarının çilingəri” ixtisası üzrə təhsil alan **Tacir Hacıyev** klassik Yunan-Roma güləşi ilə məşğul olur. 2015-ci ildə Balakəndə Yunan-Roma güləşi üzrə yeniyetmələr arasında keçirilən yarışda 54 çəki dərəcəsinə II yeri tutub. “Bakı-2015” Avropa oyunları “Məhsul” KKNKİC-nin Respublika Şurasının Yunan-Roma güləşi üzrə yeniyetmələr arasında keçirilən yarışda 46 çəki dərəcəsinə II yeri tutduğuna görə medal və Diplomla təltif olunub. O, beynəlxalq görüşlərin qalibi kimi, 2016-cı il avqustun 27-də Ərdəbilin Mişkin kəndində keçirilən yarışda 46 çəki dərəcəsinə II yeri, Gürcüstanda 54 çəki dərəcəsinə beynəlxalq turnirdə I yeri əldə edib. İranda keçirilən görüşdə 58 çəki dərəcəsinə I yerə, Dağıstanda isə III yerə layiq görülüb. 17 yaşlı gənc Yunan-Roma güləşi üzrə azyaşlılar və yeniyetmələr arasında Füzuli rayonunun açıq birinciliyinin yarışında 54 çəki dərəcəsinə I yerə çıxıb.

Liseyin I kurs şagirdi **Nicat Zeynalov** idmanın karate növü üzrə 2016-cı ildə beynəlxalq turnirdə Bakı çempionatının iştirakçısı olub. 2016-cı il noyabrın 12-də Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik gününə həsr olunmuş beynəlxalq “şotokan karate-do” üzrə keçirilən

görüşdə finalın açıq çempionatında karate üzrə bacarıq göstərərək 63 çəki dərəcəsinə III yerə layiq görülüb. Azərbaycanın “Vado karate-do” klubunun yoldaşlıq görüşündə şəxsi kumitedə on dörd yaşlı uşaqlar arasında I yeri tutub. 2018-ci il martın 16-da Bakı şəhəri Gənclər və İdman Baş İdarəsi şəxsi kumite üzrə 14-15 yaş arasında 52 çəki dərəcəsinə karate-do üzrə Bakı şəhəri birinciliyində III yeri qazanıb. Azərbaycan Vado karate-do klubunun təşkil etdiyi imtahanda bacarıq göstərərək (6-KYU) “6-cı Yaşıl Kəmər”ə layiq görülüb.

Nazim Kərimov “texnoloji avadanlıqların sazlayıcısı” ixtisasının I kurs şagirdidir. 2 il rəqs-lə, 2 il üzgüçülüklə, 3 il cüdo və qaydasız döyüş-lə məşğul olub. 2018-ci ilin yanvarında Dünya çempionatı üzrə 57 çəki dərəcəsinə II yeri, Tbilisidə keçirilən beynəlxalq turnirlərin qalibi olub.

“Avtomatlaşdırılmış texnologiyalar və istehsal üzrə operator” ixtisası üzrə təhsil alan I kurs şagirdi **Aqil Abbasov** da Yunan-Roma güləşi üzrə həvəskar kimi məşqlərə başlayıb. Onun da arzusu dostları kimi qələbələrə nail olmaqdır.

Sonda həmin peşə liseyinin fiziki tərbiyə müəllimi Vüqar Quliyev şagirdlərinin idman dərslərindəki fəaliyyətindən və qələbələrindən danışdı. Fiziki tərbiyə fənninin məktəbdə tədrisi barədə, həmçinin idmanın bütün növləri üçün hər cür şəraitin təşkil olunduğunu bildirərək, şagirdlərin də həmin dərslərdən yetərincə faydalandıqlarını söylədi.

Göründüyü kimi, peşə liseyi idmançılarının bu uğurları artıq onların bu peşəni sevdiklərini, eyni zamanda, bir peşə olaraq seçdiyi idman növlərini gələcəkdə də davam etdirəcəklərinə inamın ifadəsidir. Onlar idmançı kimi, həm də çox vətənpərvərdirlər. Onu da qeyd edək ki, onların bir neçəsi bu yaxınlarda hərbi xidmətə yollanıb. Əminik ki, onlar özlərini cəmiyyətdə ləyaqətlə apardıqları və beynəlxalq aləmdə tanıtdırdıqları kimi, hərbi xidmətdə olarkən döyüş meydanında da uğurlu qələbələrə nail olacaqlar. Ümummilli dəyərlərə malik olan ölkəmizin belə mərd, qürurlu oğulları olan Vətən torpağı heç zaman basılmaz. Ümid edirik ki, bu idmançılar Azərbaycan bayrağını dünyanın idman arenalarında dalğalandırdıqları kimi, “odlar ölkəsi”nin bir parçası olan Qarabağ torpağında da yüksəklərə qaldıracaqlar.